הגלריה החברתית   المعرض الاجتماعي

"דמעות, אמרנו, פנינים..."
(ויקי שירן)

"دموع، قلنا، لآلئ..."
(ڤيكي شيران)

פוטופואטיקה
صورة شاعرية {#10}
PHOTOPOETICS
12.3.21–24.6.21

שלוש
תערוכות
בגלריה
מוסררה

אוצר
אייל בן דב

משוררות.ים
רוני אדם
סיגלית בנאי
עמיר עקיבא סגל
ויקי שירן

אמניות.ים
מוטי יפרח
יעקב ישראל
ורד נסים
שולה קשת

ד"ר ויקי שירן (1947–2004), מן המנהיגות הבולטות בתנועות למען צדק חברתי בישראל מאז שנות ה־70 של המאה ה־20, הייתה מקורבת ל"פנתרים השחורים" ומובילות תנועות המחאה שנולדו בעקבותיה: "אוהלים למען השכונות", "החזית המזרחית" ו"הקשת הדמוקרטית המזרחית". פעילה מרכזית בתנועות מחאה מזרחיות פמיניסטיות ומייסדות תנועת "אחותי", עסקה שירן גם ביצירה אישית, בבימוי, בתסריטאות ובעריכת ספרים. כתבה מאמרים רבים על החברה הישראלית ועל השדרות הפוליטיות, שהובילה לאפליה קשה כנגד קבוצות אוכלוסייה שלמות, בראשן מזרחים וערבים, וכתבה שירה ישירה, מדוברת. שירה ראו אור לאחר מותה בספר **שוברת קיר** (עם עובד, 2005) – שירים על החברה המזרחית בישראל ועל רבדיה השונים: משפחה, עוני בדרום תל אביב, זוגיות לצד שירה רגישה, כואבת ואוהבת; שירה אישית, המספרת את כאב חייה. לצד שירה חברתית בוטה, לוחמנית וכואבת, שדומה שמטרתה טרם הוגשמה במקומותינו.

נערה שבירירית / רשמת בגיר / על דלת מוסך / בתחנה המרכזית / רחמו יא־עיני / למה עזבתני / רחמו אותך אהבתי / יותר מהכול /

'רשמת בגיר', מתוך **שוברת קיר** (עם עובד, 2005, עמ' 52)

הגלריה החברתית, כשמה כן היא, עוסקת בחברה הישראלית. התערוכה הנוכחית בגלריה מתמקדת 'בדור השלישי' לזהויות מזרחיות בהשראת שירתה של שירן. בהמשך למסורת תערוכות 'פיוטופואטיקה' היא מפגישה בין צילום לבין שירה. לצד שירן, גם המשוררות סיגלית בנאי ורוני אדם עוסקות בשורשים המזרחיים, בילדות ובבגרות, בדתיות ובחילוניות. בנשיות המתפצלת לרסיסי זהות. המשורר והפעיל החברתי, עמיר עקיבא סגל, כותב על עוני ועל תעסוקה בחברה העכשווית, שאינה מצליחה לאחות את קרעיה. בממד החזותי האמניות, ורד ניסים ושולה קשת, ששיתפו פעולה עם שירן בתנועת "אחותי" ובתערוכות רבות, שעסקו בנשיות מזרחית על רקע פוליטיקת הזהויות שהתפתחה באמנות הישראלית מאז שלהי המאה ה־20, מציגות דיוקנאות עצמיים של נשיות מזרחיות זקופות ראש, לוחמות העומדת על שלה. את התערוכה חותמות שתי נקודות מבט צילומיות: יעקב ישראל מצלם בשכונות קריית היובל בירושלים דיוקנאות של אנשי השכונה – גברים ונשים, ילדים וילדות אתיופים, אנשים קשי יום, בני נוער וזקנים – המתאפיינים בפשטות כנה ואוהבת. מוטי יפרח נובר בארכיונים, בדיוקנאות של אפרו־אמריקנים מן המאה ה־19, המציגים עוני ועושר: עבדים ובעלי אחוזות, נשים עניות לצד עשירות. התצלומים הישנים, שנסרקו על פגיעותם, הפכו לתצלומים בעלי מבע אקספרסיבי בוטה ופוליטי ביחס לשחורים באמריקה, המקריים על העולם השחור כולו. 50 שנים מלאו למחאות הפנתרים השחורים, ועדיין אנו נאבקים להשמעת קולן של נשים מקופחות, לצדק חברתי ולשוויון בתחומי התעסוקה, החינוך והתרבות. הכאוס החברתי והפוליטי של המאה ה־21 התגלה במלוא עוצמתו המאיימת עם פרוץ מגפת הקורונה, אך אפשר שחולי חברתי זה, המכרסם בנו וזועק לריפוי, מבשר עידן חדש של יצירה ושל אמונה בתיקון.

القيم
إيال بن دوف

المشاركون.ات
روني آدم
سيجليت بناي
عومير عكيفا سيجال
فيكي شيران

الفنانون
موطي يفراح
يعقوب يسرائيل
فيرد نسيم
شولا كيشت

فتاة هشة / رسم اليد أحببتك / نكتب بالطبشورة / أكثر من الكل / عند باب الكراج / في المحطة المركزية / رحمو يا يعني / لماذا تركتني /

"דמעות, אמרנו, פנינים..."

(ויקי שירן)

"دموع، قلنا، لألئ..."

(ڤيكي شيران)

50 שנה לתנועת הפנתרים השחורים
בראשית מחאה
THE BEGINNING PROTEST

פוטופואטיקה
صورة شاعرية {#10}
PHOTOPOETICS
12.3.21–24.6.21

שלוש
תערוכות
בגלריות
מוסררה

מוסררה
בית הספר לאמנות ולחברה ע"ש נגר مصرارة، كلية المجالات للفنون والمجتمع على اسم نجار Musrara, the Naggar School of Art and Society

"דמעות, אמרנו, פנינים..."

(ויקי שירן)

"دموع, قلنا, لألئ..."

(ڤيكي شيران)

50 שנה לתנועת הפנתרים השחורים
בראשית מחאה
IN THE BEGINNING PROTEST

פוטופואטיקה
صورة شاعرية {#10}
PHOTOPOETICS
12.3.21–24.6.21

שלוש תערוכות בגלריות מוסררה

מוסררה
בית הספר לאמנות ולחברה ע"ש נגר مصرارة, كلية المجالات للفنون والمجتمع على اسم نجار Musrara, the Naggar School of Art and Society

משרד התרבות והספורט | הקרן לירושלים مؤسسة صندوق القدس THE JERUSALEM FOUNDATION | Zvi & Ofra Meitar Family משפחת צבי ועפרה מיתר | The Bern Schwartz Family Foundation | KIRSH FOUNDATION | קרן אהרון גוטווירט Aaron Gutwirth Fund | MATANEL FOUNDATION GRANTED TO GIVE | Marion and Guy Naggar, London | www.jerusalem.muni.il ירושלים שווה לחיות בירושלים

אוצר ראשי: אבי סבג / ניהול גלריות: איילת השחר כהן / עיצוב גרפי: סטודיו טל שטרן / עריכה לשונית: דריה קסובסקי / תרגום לערבית: נוואף עתאמנה

אוצר
אייל בן דב

משוררות.ים
רוני אדם
סיגלית בנאי
עמיר עקיבא סגל
ויקי שירן

אמניות.ים
מוטי יפרח
יעקב ישראל
ורד נסים
שולה קשת

ד"ר ויקי שירן (1947–2004), מן המנהיגות הבולטות בתנועות למען צדק חברתי בישראל מאז שנות ה־70 של המאה ה־20, הייתה מקורבת ל"פנתרים השחורים" וממובילות תנועות המחאה שנולדו בעקבותיה: "אזרחים למען השכונות" ו"החזית המזרחית", פעילה מרכזית בתנועות מחאה מזרחיות פמיניסטיות וממייסדות תנועת "אחותי" ו"הקשת הדמוקרטית המזרחית".

בנוסף לעבודתה החברתית עסקה שירן גם ביצירה אישית, בבימוי, בתסריטאות ובעריכת ספרים, כתבה מאמרים רבים על החברה הישראלית ועל השחיתות הפוליטית, שהובילה לאפליה קשה כנגד קבוצות אוכלוסייה שלמות, בראשן מזרחים וערבים, וכתבה שירה ישירה, מדוברת. שיריה ראו אור לאחר מותה בספר **שוברת קיר** (עם עובד, 2005) – שירים על החברה המזרחית בישראל על רבדיה השונים: משפחה, עוני בדרום תל אביב, זנות לצד נשיות רגישה, כואבת ואוהבת; שירה אישית, המספרת את כאב חייה, לצד שירה חברתית בוטה, לוחמנית וכואבת, שדומה שמסריה טרם הופנמו במקומותינו.

נערה שבירית / רושמת בגיר / על דלת מוסך / בתחנה המרכזית / רחמו יא-עיני / למה עזבתני / רחמו אותך אהבתי / יותר מהכול /

"רושמת בגיר", מתוך הספר **שוברת קיר** (עם עובד, 2005, עמוד 52)

הגלריה החברתית, כשמה כן היא, עוסקת בחברה הישראלית. התערוכה הנוכחית בגלריה מתמקדת בדור השלישי לזהויות מזרחיות בהשראת שירתה של שירן. בהמשך למסורת תערוכות "פוטופואטיקה" היא מפגישה בין צילום לבין שירה. לצד שירן, גם המשוררות סיגלית בנאי ורוני אדם עוסקות בשורשים המזרחיים, בילדות ובבגרות, בדתיות ובחילוניות, בנשיות המתפצלת לרסיסי זהות. המשורר והפעיל החברתי, עמיר עקיבא סגל, כותב על עוני ועל תעסוקה בחברה העכשווית, שאינה מצליחה לאחות את קרעיה. בממד החזותי האמניות, ורד ניסים ושולה קשת, ששיתפו פעולה עם שירן בתנועת "אחותי" ובתערוכות רבות, שעסקו בנשיות מזרחית על רקע פוליטיקת הזהויות שהתפתחה באמנות הישראלית מאז שלהי המאה ה־20, מציגות דיוקנאות עצמיים של נשיות מזרחית זקופת ראש, לוחמת, העומדת על שלה. את התערוכה חותמות שתי נקודות מבט צילומיות: יעקב ישראל מצלם בשכונת קריית היובל בירושלים דיוקנאות של אנשי השכונה – גברים ונשים, ילדים וילדות אתיופים, אנשים קשי יום, בני נוער וזקנים – המתאפיינים בפשטות כנה ואוהבת. מוטי יפרח נובר בארכיונים, בדיוקנאות של אפרו־אמריקנים מן המאה ה־19, המציגים עוני ועושר: עבדים ובעלי אחוזות, נשים עניות לצד עשירות. התצלומים הישנים, שנסרקו על פגעיהם, הפכו לתצלומים בעלי מבע אקספרסיבי בוטה ופוליטי ביחס לשחורים באמריקה, המקרינים על העולם השחור כולו. 50 שנים מלאו למחאת הפנתרים השחורים, ועדיין אנו נאבקים להשמעת קולן של נשים מקופחות, לצדק חברתי ולשוויון בתחומי התעסוקה, החינוך והתרבות. הכאוס החברתי והפוליטי של המאה ה־21 התגלה במלוא עוצמתו המאיימת עם פרוץ מגפת הקורונה, אך אפשר שחולי חברתי זה, המכרסם בנו וזועק לריפוי, מבשר עידן חדש של יצירה ושל אמונה בתיקון.

القيّم
إيال بن دوڤ

المشاركون/ات
روني آدم
سيچليت بناي
موطي يفراح
يعقوب يسرائيل

الفنانين
ڤيرد نيسيم
عمير عقيبا سيچل
شولا كيشت
ڤيكي شيران.

د. ڤيكي شيران (1947–2004)، واحدة من القيادات البارزة في الحركة من أجل العدالة الاجتماعية في إسرائيل منذ سبعينيات القرن العشرين، وكانت مقرّبة من حركة "الفهود السود" ومن قيادات الحركات الاحتجاجية التي ظهرت في أعقابها: "مواطنون من أجل الأحياء" و "الجبهة الشرقية"، ناشطة مركزية في حركات الاحتجاج الشرقية النسوية ومن مؤسسات حركة "أختي" و "القوس الديمقراطي الشرقي".

علاوة على نشاطها الاجتماعي، عملت شيران في مجال الابداع الشخصي، الإخراج، كتابة السيناريو وتحرير الكتب، وكتابة العديد من المقالات عن المجتمع الإسرائيلي وعن الفساد السياسي الذي أدى إلى تمييز قاسي ضد مجموعات سكانية كاملة، وعلى رأسها اليهود الشرقيين والعرب، وكتبت الشعر. صدرت أشعارها بعد وفاتها في كتاب **شوڤيرت قير** (تكسر الجدار) (عام عوڤيد، 2005)، قصائد عن المجتمع الشرقي في إسرائيل على مختلفة شرائحه: العائلة، الفقر في جنوب تل أبيب، الدعارة والأنوثة الحسّاسة، المتألمة والمُحبة؛ أشعار شخصية، تتحدث عن ألم الحياة، إلى جانب أشعار اجتماعية صارخة، محاربة ومتألمة، يبدو أن رسائلها لم تُستدخل بعد في أماكننا.

فتاة هشة / تكتب بالطبشورة / على باب الكراج / في المحطة المركزية / رحمو يا يعني / لماذا تركتني / رحمو لقد أحببتك / أكثر من الكل /

"تكتب بالطبشورة", من **كتاب شوڤيرت قير** (عام عوڤيد, 2005, ص 52)

الجاليري الاجتماعي، كما أسمه، يتعامل مع المجتمع الإسرائيلي. يتمحور المعرض الحالي في الجاليري حول الجيل الثالث للهويّات الشرقية بإيحاء أشعار شيران. ومواصلة لتقاليد معارض "صورة شاعرية"، يجمع المعرض بين الصورة والشعر. إلى جانب شيران تشارك كذلك الشاعرتان سيغليت بناي وروني آدم وتتناولان الجذور الشرقية، الطفولة والمراهقة، التدين والعلمانية، النسائية المتجزئة لشظايا الهويّة. الشاعر والناشط الاجتماعي عمير عقيبا سيچل يكتب عن الفقر وعن العمل في المجتمع المعاصر الذي لا ينجح بالتعافي من جراحه. على البعد البصري، فإن الشاعرتان ڤيرد نيسيم وشولا كيشت، اللتان شاركتنا مع شيران في حركة "أختي" وفي العديد من المعارض التي تناولت قضية النساء الشرقيات على خلفية سياسة الهويّات التي تطورت في الفن الإسرائيلي منذ نهاية القرن العشرين، يعرضن صورة شخصية مستقلة لنساء شرقيات مرفوعات الهامة، محاربات، مثابرات. يختتم المعرض وجهتا نظر تصويرية: يعقوب يسرائيل يصوّر في حي كريات هيوڤيل في القدس صور شخصية لأفراد من الحي، رجالًا ونساءً، أولادًا وبناتًا من الجالية الأثيوبية، والأشخاص الكادحين، الشبيبة والمسنين، ممن يتسمون بالبساطة الصريحة والمُحبة. عبيد وملاكين، نساء فقيرات ونساء ثريات. الصور القديمة التي تم مسحها على عيوبها أصبحت ذات ملامح تعبيرية صارخة وسياسية مقارنة مع السود في أمريكا، والتي تنعكس على العالم الأسود برمته. خمسون عام مضت منذ اندلاع احتجاجات الفهود السود، وما زلنا نناضل من أجل إسماع صوت النساء المظلومات، ومن أجل العدالة الاجتماعية والمساواة في مجالات العمل، التربية والثقافة. الفوضى الاجتماعية للقرن الحادي والعشرين تظهر بكامل قوتها وتشكل تهديدًا حقيقيًا مع اندلاع جائحة الكورونا، لكن ربما تبشّر هذه الآفة المجتمعية التي تنهش بنا وتصرخ طلبًا للعلاج، بعهد جديد من الابداع والايمان بالتصحيح.وتشكل تهديدًا حقيقيًا مع اندلاع جائحة الكورونا، لكن ربما تبشّر هذه الآفة المجتمعية التي تنهش بنا وتصرخ طلبًا للعلاج، بعهد جديد من الابداع والايمان بالتصحيح.وتشكل تهديدًا حقيقيًا مع اندلاع جائحة الكورونا، لكن ربما تبشّر هذه الآفة المجتمعية التي تنهش بنا وتصرخ طلبًا للعلاج، بعهد جديد من الابداع والايمان بالتصحيح.